

Filippo Palizzi, Fanciulla sulla roccia

Kunstenaars als Leonardo da Vinci en Michelangelo kent iedereen. Maar wie ziet de prachtige pastelkleurige werelden van schilders als Filippo Palizzi of Giacomo Favretto voor zich? Deze zomer brengt het Drents Museum een ode aan de moderne Italiaanse meesters. Zij vereeuwigen Italië zoals je haar niet eerder zag.

Tekst Inger van der Ree

MODERNE MEESTERS UIT DE 19E & 20E EEUW DIE BIJDROEGEN AAN DE ITALIAANSE CULTUUR

Onontdekte stukjes Italië voor aan de muur

Met kleine letters krast kunstenaar Filippo Palizzi de tekst in een rots waarop hij een meisje schildert dat tuurt over een knalblauwe zee: 'Hij, die me op deze rots heeft laten liggen, vertelt me om je van 's morgens vroeg tot 's avonds laat te bekijken en je altijd te vertellen: wees gelukkig.' Met *Fanciulla sulla roccia* (oftewel meisje op de rots) en deze dromerige tekst weet Palizzi in de negentiende eeuw het ultieme zomergevoel op zijn doek te vangen. Zo'n twee eeuwen later kun je het gras nog haast onder je voeten voelen kriebelen en de zee die bij Sorrento aan land komt bijna ruiken.

Ook *Incontro sul ponte* dat kunstenaar Giacomo Favretto in 1880 schildert, brengt een stukje Italië tot leven. Drie mensen op een brug in Venetië: de een, hangend over de reling, met zijn schoenen nog glimmend van het poetsen. Hij gluurt stiekem opzij naar de anderen die in een vermoedelijk intiem gesprek verwickeld zijn. Als kijker zou je graag flarden van hun conversatie opvangen.

Een keer geen middeleeuwen of renaissance

Behalve de levendige sfeer en de zachte kleuren hebben deze schilderijen uit de negentiende eeuw meer gemeen: bijna niemand kent ze. 'Italiaanse kunst uit de middeleeuwen of de renaissance is wereldberoemd.

Telemaco Signorini, La Sala delle agitate

Giacomo Favretto, Un incontro sul ponte

Drie mensen op een brug in Venetië. Eentje hangt over de reling, zijn schoenen glimmen nog van het poetsen

Modern werk daarentegen is onbekend. Terwijl er in de eerste vijftig jaar na de Italiaanse eenwording in 1861 erg boeiende kunst is gemaakt,' zegt Willemijn Lindenhovius, curator van het Drents Museum.

Op zich niet gek dat deze periode altijd een beetje het ondergeschoven kindje is geweest. Kunstwerken uit de Italiaanse renaissance hangen al sinds Napoleon in het Louvre en er zijn veel internationale studies naar gedaan. Over werken uit de moderne tijd is vrijwel uitsluitend gepubliceerd in het Italiaans. 'Daarnaast kampt Italië met een lastige museale reputatie; door de bureaucratie is het moeilijk een schilderij het land uit te krijgen,' legt Lindenhovius uit.

Ze voelen heel dichtbij

Toch staat een tentoonstelling over negentiende-eeuwse Italiaanse meesters al jaren op haar lijstje. 'Na de eenwording van Italië in 1861 wil men één nationale kunst maken. Dat gaat natuurlijk niet, er bestaan al te veel lokale kunsttradities. Zo wordt er in Venetië graag gewerkt met kleur en is in Toscane juist het spel met lijnen belangrijk,' zegt Lindenhovius. 'Dat maakt deze vijftig jaar zo interessant. Daarnaast zijn er veel briefwisselingen bewaard, waardoor we een goed beeld van de kunstenaars kunnen vormen. Ze voelen dichtbij.'

Er zijn in deze periode drie groepen te onderscheiden waarin de kunstenaars uiteenvallen, die allen aan bod komen in Assen. 'Zo zie je veel realisme of naturalisme waarbij alledaagse zaken een rol spelen en waarin natuurgetrouwheid van belang is. Ook zijn er steeds meer sociaalkritische schilders die met hun kunst aantonen hoe zwaar het leven na de eenwording in Italië is. *La Sala delle agitate* van Telemaco Signorini bijvoorbeeld toont in bruin en beige een zaal vol arme, oude vrouwen die hun armen ten hemel heffen. En tot slot zien we de schilders van het symbolisme, die een wereld voorbij de werkelijkheid tonen, zoals in de ongrijpbare en dromerige sfeer van *Sinfonia della Luna* van Plinio Nomellini,' zegt Lindenhovius.

Verstilde schoonheid

De gemene deler is verstilde schoonheid. Je ziet vrouwen die zich in prachtige pastellen onbespied wanen. 'Neem het werk *A Letto* van Federico Zandomeneghi waarin een dame, omringd door kostbaar Japans behang, onder een prachtig beschilderde deken ontwaakt,' zegt Lindenhovius.

Sprezzatura is een oud-Italiaans woord met vele betekenissen. Iets met zwier, elegantie en speels gemak doen is er één van. Kijkend naar deze kleurrijke door-kijkjes begrijp je wel waarom.

Federico Zandomeneghi, A Letto

TENTOONSTELLING SPREZZATURA

Tijdens de tentoonstelling *Sprezzatura* worden werken geëxposeerd afkomstig uit Italiaanse collecties als de Gallerie degli Uffizi (Florence) en de Galleria d'Arte Moderna di Palazzo Pitti (Florence). De tentoonstelling loopt van 2 juni tot en met 3 november 2019. Drentsmuseum.nl